

Sprutbyte ingen uppmaning att knarka

Sprututbytesprogram har de senaste åren varit uppe för debatt i Göteborg. Västra Götalandsregionen vill införa programmen, men Göteborgs politiker vill det inte. Motståndet motiveras med att sprutbytet blir en signal från samhället att man blundar för missbruket och att det blir ett avsteg från Sveriges i övrigt restriktiva narkotikapolitik. Sedan 2006 har landsting haft möjlighet att införa sprututbytesprogram men i Göteborg har det kommunala veto som finns i lagstiftningen stoppat regionens planer att starta upp ett program. I år går ett lagförslag som syftar till att kringgå kommunala politikers rätt att bestämma i frågan på remiss. Av allt att döma kommer förslaget att gå igenom och nu säger inte heller Göteborgs stad längre nej till ett sprututbytesprogram.

Beskedet om att ett sprututbytesprogram kan komma att införas i Göteborg är glädjande. Men Socialarbetare För Social Aktion önskar också en förändrad attityd i frågan. Att införa ett sprututbytesprogram behöver inte gå emot en restriktiv narkotikapolitik. Programmens syfte är att minska smittspridning genom att tillhandahålla rena sprutor till personer med intravenöst missbruk. Gamla sprutor byts mot nya rena. Sprututbytesprogrammets goda effekt på smittspridning är väldokumenterad i forskning. I Australien som införde sprututbyte 1986 säger Australian National Council on Drugs att programmet varit en klar framgång mätt i både minskad smittspridning och lidande samt i minskade kostnader för sjukvård.

Enligt [Socialstyrelsens riktlinjer](#) registrerar sig deltagarna i programmet på en klinik och erbjuds där förutom rena sprutor också kontakt med sjukvårdspersonal och tjänstemän som på olika sätt arbetar med socialt arbete. Detta ger möjlighet att minska smittspridning, men också en möjlighet att arbeta med

psykosociala frågor kring personer som inte alltid har någon etablerad kontakt med välfärdssamhället. Folkhälsomyndigheten kallar detta för lågtröskelverksamheter i sin rapport om hälsofrämjande och förebyggande arbete för personer i narkotikamissbruk, just för att det inte ska vara svårt att ta steget att gå till en sådan verksamhet. I rapporten skriver folkhälsomyndigheten att denna låga tröskel "skall säkerställas genom att verksamheten skall ha generösa öppettider, vara avgiftsbefriad, ha en hög toleransnivå för olika tankesätt samt att personal skall bemöta besökare på ett öppet och fördomsfritt sätt."

Det är galet att det ska behövas en rapport för att konstatera att personer som söker sjukvård ska bemötas respektfullt. Det är också galet att det är en hetsig debatt kring om vissa samhällsmedborgare ska ha rätt till sjukvård eller inte. Sjukvård är en mänsklig rättighet och staterna som har ratificerat de mänskliga rättigheterna har också tagit på sig skyldigheten att "bedriva en politik som förebygger sjukdomar och som därmed leder till bästa uppnåeliga hälsa för alla människor." I Sverige kan du inte köpa rena sprutor, varken på apotek eller på annan (laglig) väg. Studier pekar på att personer med missbruksproblematik har svårt att få tillgång till vård. Riskerna för infektioner och blodburna smittor, HIV och Hepatit är hög i gruppen sprutmissbrukare. Varför ska då inte personer med narkotikamissbruk erbjudas den möjlighet till vård som visat sig fungera?

Socialarbetare För Social Aktion, SFSA